

Bài ph ng v n Ti n s Chung-in Moon, c v n đ c bi t c a T ng th ng Moon Jae-in v các v n đ th ng nh t, ngo i giao và an ninh qu c gia. Ti n s Chung-in Moon đ c bi t đ n r ng rãi nh là m t trong nh ng chuyên gia hàng đ u v quan h li n Tri u c ng nh nh đ ng góp c a ông v h c thu t và ho t đ ng trong chính ph .

Tõng thõng Hàn Quõc Moon Jae-in đã và đang tiõn hành các cuõc gõp thõõng đõnh võ i nhà lãnh đõo Triõu Tiên Kim Jong-un trong mõt nõ lõc nhõm xây đõng lòng tin và hòa bình lâu dài giõa hai nõõc. Tiõn sõ Chung-in Moon là cõ võn đõc biõt cõa Tõng thõng Moon Jae-in võ các võn đõ thõng nhõt, ngoõi giao và an ninh quõc gia. Tiõn sõ Chung-in Moon đõõc biõt đõn rõng rãi nhõ là mõt trong nhõng chuyên gia hàng đõu võ quan hõ liên Triõu cõng nhõ nhõ đóng góp cõa õng võ hõc thuõt và hoõt đõng trong chính phõ.

John Dale Grover đã phõng võn Tiõn sõ Chung-in Moon võ tõõng lai cõa quan hõ liên Triõu. Cuõc phõng võn đã đõõc biên tõp đõi chút đõ rõ ràng hõn.

Õng đã rút ra đõõc bài hõc hay nguyên tõc nào võ Triõu Tiên mà Mõ cõn phõi biõt nhõng lõ chõa biõt?

“Triõu Tiên là đõt nõõc không thõ cõu vãn” và “đàm phán võ i Triõu Tiên là vô ích”... õây là nhõng bình luõn chõ đõo cõa các chuyên gia, quan chõc và các nhà bình luõn Mõ võ Triõu Tiên và giõi lãnh đõo nõõc này. Sau khi tiõp xúc thân mõt võ i giõi lãnh đõo đó, tôi đã nhõn ra rõng đõnh kiõn cõa Washington gõn nhõ không liên quan gì đõn thõc tõ.

Triõu Tiên không phõi là đõt nõõc không thõ cõu vãn, mà là mõt nõõc biõt đõu có thõ cùng hõp tác. Nhà lãnh đõo cõa hõ không loõn trí cõng không xõc nõi, mà rõt thông thõo các võn đõ quõc tõ, đõng mõc và lý trí, thõm chí là quyõt đõán và có sõc thuyõt phõc.

Nhõng ngõõi khõng khõng cho rõng viõc can đõ và đàm phán võ i Triõu Tiên là vô ích đõu đang mõc phõi sai lõm khi đõa ra mõt lõi tiên tri mang tính đõi lòng. Mõc tiêu cõa ngoõi giao là đõa Bình Nhõõng tõi bàn đàm phán. Vào nhõng thõi đõim nhõ thõ, khi Kim Jong-un rõ ràng đã sõn sàng đàm phán, thì viõc khõng khõng cho rõng can đõ là vô ích sõ làm lãng phí mõt cõ hõi mang tính lõch sõ.

Theo õng, viõc Kim Jong-un õu tiên phát triõn kinh tõ nhõm hõõng tõi đõu

gì trong 10 hay 20 n m t i?

Hi n t t ng đ áng chú ý nh t mà tôi đã ch ng ki n trong chuy n th m Bình Nh ng vào tháng 9/2018 là s thay đ i kh u hi u t “quân đ i tr c tiên” sang “kinh t tr c tiên”.

Kinh t th nh v ng là c m t thông đ ng k h p m i n i. Các cu c th o lu n v kinh t đã đ c p đ n ý t ng “nh y v t và b t k p ti n b khoa h c và công ngh”. Nh ng ng i tôi đã ti p chuy n t i Bình Nh ng đ u th c s quan tâm đ n Cách m ng công nghi p 4.0.

M c dù t t h u v kinh t, nh ng h tin là có th b t k p các n c trong khu v c thông qua đ i m i công ngh. Không có gì đ áng ng c nhiên khi Kim Jong-un công khai cú i đ u tr c h n 1.000 cán b gi ng đ y và sinh viên c a Vi n khoa h c và công ngh Kim Chaek, đ c m nh danh là Vi n Công ngh Massachusetts (MIT) c a Tri u Tiên, nhân đ p k ni m 70 n m thành l p vi n này. Các u tiên hàng đ u khác bao g m phát tri n c s h t ng, cung c p n ng l ng an toàn, thúc đ y l nh v c tiêu dùng, phát tri n các đ c khu kinh t m t cách có h th ng, và khôi ph c vành đai công nghi p k khu v c ô ng B c – t t c s đ c hoàn thành trong vòng 10-20 n m t i.

Nh T ng th ng Trump đã nh n m nh trong cu c ph ng v n g n đây c a ông v i đài CBS: “Kim Jong-un có c h i đ bi n Tri u Tiên thành m t g k ng l v kinh t. N c này có c h i tr thành m t trong nh ng qu c gia kinh t l n trên th gi i”. Nh ng t t c nh ng đ i u này s không th thành hi n th c n u không có s chuy n đ i t ng ng v m t th ch đ c i cách và m c a, đ ng th i b i đ ng l p doanh nhân m i – nói cách khác là tái sinh Tri u Tiên. Và t t nhiên, không c n phi h t nhân hóa.

Làm th nào đ các nhà quan sát có th hi u h n v nh ng ý đ nh và n ng l c c a Tri u Tiên?

Đ i u c t y u là ph i đ c các v n b n g c c a Tri u Tiên (ch ng h n nh t Rodong Shinmun và C quan thông t n trung ng Tri u Tiên hay KCNA) thay vì đ a vào

bình lu c a gi i truy n thông ph ng Tây. Các nhà bình lu bên ngoài th ng là ngu n đánh giá sai l ch và méo mó v Tri u Tiên. Chúng ta c ng c n tránh sai l m đánh giá quá cao và đánh giá quá th p mà nhìn chung là nguyên nhân đ n đ n th t b i c a tình báo Hàn Qu c và ph ng Tây.

Tình tr ng b t c v h t nhân hi n nay c a Tri u Tiên h n đã có th đ c ng n ch n n u chúng ta đ ra m t phân tích khách quan và thi t th c h n v nh ng ý đ n h và n ng l c c a n n c này. M t đánh giá th p tr c đó cho r ng Bình Nh ng ch a có đ c n ng l c h t nhân và tên l a đ n đ o, c ng nh m t đánh giá quá cao sau đó cho r ng Tri u Tiên hi n có th t n công l c đ a M b ng các tên l a đ n đ o liên l c đ a, đã phá ho i nghiêm tr ng nh ng c h i đ có đ c m t gi i pháp thông qua th ng l ng cho v n đ h t nhân c a Tri u Tiên.

Vi c đánh giá th p s b n v ng và kh n ng thích ng c a Tri u Tiên tr c các bi n pháp tr ng ph t kinh t c ng đã c n tr vi c đ i phó v i Tri u Tiên m t cách hi u qu . Cu i cùng, chúng ta c n l u ý t i nh n xét c a William Perry: “Chúng ta ph i đ i phó v i nh ng th c t Tri u Tiên theo nh nh ng gì đang di n ra – ch không ph i theo cách chúng ta mu n chúng ph i di n ra ho c có l đã di n ra”.

T i sao ông l i tin r ng vi c ti p t c can đ là cách đ ng đ n đ ti p c n Tri u Tiên?

ó là cách đ ng đ n b i Tri u Tiên đã cho th y nh ng ph n h i tích c c v i chính sách can đ , đ ng th i c ng cho th y nh ng ph n ng tiêu c c v i các bi n pháp tr ng ph t và s c ép.

K t khi T ng th ng Trump và T ng th ng Moon Jae-in ti n hành sáng ki n can đ , Bình Nh ng đã ph n ng tích c c b ng cách t m ng ng các cu c th nghi m h t nhân và tên l a c ng nh các hành đ ng khiêu khích quân s thông th ng. Nhà l n h Tri u Tiên đã đ ra ra thêm nh ng l i l và cam k t táo b o, ch ng h n nh phá b m t c s th h t nhân, các c s th đ ng c và phóng tên l a đ n đ o, và các c s h t nhân Yonbyon. Kim Jong-un đã cam k t “phi h t nhân hóa hoàn toàn” tr c toàn th gi i, và quan tr ng h n là v i chính ng i dân c a ông. Ng th i, Bình Nh ng đã t ra h p tác trong vi c đi đ n các th a thu n v m t lo t r ng rãi các v n đ và ti n hành ki m soát v khí tác chi n v i Hàn Qu c, ch ng h n nh ng ng ng các ho t đ ng thù đ ch trên b , trên bi n và trên không.

Hõn nõa, trong viõc ði phó võ Triõu Tiên, không có lõa chõn nào là khõ thi ngoõ trõ viõc can dõ. Trong khi các biõn pháp trõng phõt và gây sõc ép tõi ða có tác ðõng hõn chõ thì và các phõõng án quân sõ là không thõ chõp nhõn ðõõc do thiõt hõi rõt lõn ngoài ðõ kiõn.

Cõng cõn lõu ý rõng sõc hút chõa tõng có giõa Trump, Moon Jae-in và Kim Jong-un lõn này sõ khiõn cho viõc can dõ trõ nên có hiõu quõ. Các kênh thông tin liên lõc ðõõc thiõt lõp võng chõc và mõt hình thõc xây ðõng lòng tin nào ðó giõa hõ, ði kèm võ sõ thõng nhõt võ ðõng cõ và lõi ích (kinh tõ thõnh võõng ði võ Kim Jong-un, hòa bình ði võ Moon Jae-in và thành tõu chính trõ ði võ Trump) có khõ nõng mang lõi mõt sõ kõt quõ can dõ tích cõc.

Hàn Quõc và Mõ có thõ cõi thiõn viõc thông tin liên lõc võ Triõu Tiên trong mõt cuõc khõng hoõng theo nhõng cách nào?

Chúng ta hiõn có mõt môi trõõng hoàn toàn khác so võ quá khõ. Mõ duy trì các kênh liên lõc võ Triõu Tiên õ cõp thõõng ðõnh, cõp cao và cõp sõ võ. Hàn Quõc cõng có các kênh liên lõc võ Triõu Tiên õ tõt cõ các cõp và trong nhiõu lõnh võc chõc nõng. Hàn Quõc cõng ðã thành lõp mõt võn phòng liên lõc õ Gaesung hoõt ðõng 24 giõ/ngày. Hàn Quõc và Mõ ðã lõp ra mõt nhóm làm viõc hõp 2 tuõn mõt lõn. Trong tõõng lai, viõc thõ chõ hóa mõt cõ chõ giám sát và quõn lý khõng hoõng ba bên sõ hõu ích ði võ Hàn Quõc, Triõu Tiên và Mõ. Nõu Mõ và Triõu Tiên tiõn tõi bình thõõng hóa quan hõ, thì ðiõu ðó chõc chõn sõ cõi thiõn ðáng kõ khõ nõng duy trì ðiõi thoõi, kõ cõ trong thõi kõ khõng hoõng.

Theo õng, nhõng tõ chõc và phõõng pháp nào là hõu ích nhõt ðõ thúc ðõy ðiõi thoõi và sõ hiõu biõt giõa hai miõn Triõu Tiên?

Khi quan hõ liên Triõu hoàn toàn bõ phá võ, cõn phõi có sõ can thiõp cõa bên thõ ba ðõ thúc ðõy ðiõi thoõi và sõ hiõu biõt liên Triõu. õiõu này còn cõn thiõt hõn vì Triõu Tiên ðã tõ chõi có bõt kõ ðiõi thoõi có ý nghõa nào võ Hàn Quõc trong khi cõ gõng cõi thiõn liên lõc võ Mõ, ðây ðõõc gõi là lõp trõõng “tongmi bongnam” (giao thiõp võ Mõ trong khi ngõn chõn Hàn Quõc).

Tuy nhiên, k t l n n i l i quan h g n đây nh t, Triu Tiên đã t b chi n thu t đã l i thi này và thay vào đó t n d n g Seoul nh m t ph o ng ti n đ c i thi n liên l c v i Washington. i tho i và s hi u bi t liên Triu hi n đang đ o c thúc đ y m n h m , và đã đ n lúc chúng ta ph i đ a ra các cách th c sáng t o và linh ho t h n đ t n d n g t i đ a c h i hi m có này nh m thúc đ y h n n a m c tiêu chung là phi h t nhân hóa bán đ o Triu Tiên. Tuy nhiên, v n c n ph i có bên th ba t o đ i u ki n trong nh ng l n h v c xây d n g lòng tin v m t quân s , ki m soát v khí c n g nh th o ng m i và đ u t qu c t .

Nh ng gi đ n h hay l p lu n sai l m mà ông th y đang ph bi n trong gi i quan sát Triu Tiên là gì, và làm th nào đ h tránh đ o c nh ng đ i u đó?

M t trong nh ng gi đ n h sai l m đ th y nh t là vi c “bêu x u” Triu Tiên, v n t o thành n n t n g cho quan đ i m “nhà n o c không th c u v n” và “can đ là vô ích” đã đ o c nh c t i bên trên. Không th thay đ i hay th o ng l o ng v i k x u và do đó, gi i quan sát Triu Tiên ngay t đ u đã k t lu n r n g đ m phán v i Triu Tiên là vô ích. i v i h , gi i pháp th c s duy nh t là phá h y Triu Tiên. Các nhà quan sát Triu Tiên ch đánh giá hành vi hi n t i và t o ng lai c a Triu Tiên thông qua hành vi c a n o c này trong quá kh . H t ch i nhìn nh n b t k thay đ i nào trong hành vi c a mình, r i vào m t l i tiên tri tiêu c c mang tính n g nghi m. Cái b y nh n th c này có th tránh đ o c b n g cách ch p nh n m t th a thu n hai chi u. T đ t mình vào hoàn c n h c a ng o i khác là bi n pháp c u v n t t nh t đ s a ch a sai l m này.

M t l p lu n sai l m khác là lô g i c v “ph m l i và tr n g ph t”. Vì Triu Tiên đã ph m l i, nên h c n ph i b tr n g ph t b t ch p s thay đ i hành vi. M t chi n l o c t n g c o ng tiêu c c nh v y đã ph n tác d n g. Tin r n g mình vô t i, Bình Nh o ng đã đ p tr đ d i h n. Gi đã đ n lúc ph i cân nh c vi c áp d n g chi n l o c “t n g c o ng tích c c”. B t ch p hành vi c a h trong quá kh , vi c t o ng th o ng cho hành vi t t hi n nay c a Triu Tiên có th thúc đ y h đ i u ch n h hành vi theo h o ng tích c c h n.

Ch ngh a đ n ph o ng đ t ra m t v n đ khác. Không th ph nh n r n g M là m t siêu c o ng, trong khi đó Triu Tiên là m t n o c nh . S b t cân x n g gi a hai n o c là đ i u không th tránh kh i. Nh ng Triu Tiên không ph i m t n o c b đánh b i, và vi c đ i x v i h nh m t n o c th t b i s không đ n đ n các cu c đ m

phán thành công. C n ph i có m t s th a hi p mà c hai bên đ u có th ch p nh n. Vi c đ n ph o ng áp đ t quan đ i m và l i ích c a M có th khi n cho tình hình tr n nên t i t h n. V n hóa chi n l o c c a Tri u Tiên do Kim Nh t Thành đ nh hình đã khi n ng o i dân Tri u Tiên đ i phó v i cách ti p c n đ n ph o ng nh v y b o ng cách tr n nên kiên c o ng h n n a.

Cu i cùng, gi i quan sát Tri u Tiên t i M c n ph i có m t thái đ th c t và linh ho t h n đ i v i Tri u Tiên. Bình Nh o ng khó có kh n o ng đáp o ng đòi h i c a M là “phá tr o c, th o ng sau”. N u đây là l a ch n theo ki u “đ o c n c ã v không”, thì Washington s ti p t c không nh n đ o c k t qu gì.

Theo [The National Interest](#)

Tr n Quang (gt)